

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

PM handledare och student – Verksamhetsförlagd utbildning

Kurs

Praktiska grunder för omvårdnad och säkerhet,
15 hp

Termin 2

Innehållsförteckning

Genomförande av VFU	3
Behörighet till olika datasystem	3
Veckoplanering under VFU	3
Utformning av VFU	3
Obligatoriska moment i kursen	4
Lärandeplan inför VFU	4
Aktiviteter under VFU	4
<i>Examinerande slutseminarium.....</i>	<i>4</i>
Bedömning under VFU	5
<i>Handledares bedömning.....</i>	<i>5</i>
<i>Bedömning examinerande slutseminarium.....</i>	<i>5</i>
Aktiviteter under VFU	6
Aktivitet 1 – Etiska dilemman	6
Aktivitet 2 – Tillämpa standardiserade metoder	6
Aktivitet 3 – Omvårdnadsprocessen. Datainsamling och bedömning	7

Genomförande av VFU

Detta PM är ett stöd till dig som handledare och student. VFU genomförs under 2 veckor. Vecka 15 och 16 på vårterminen samt vecka 46 och 47 på höstterminen. Närvaron är 64 timmar och ska fördelas över de två veckorna. Arbetstidslagen ska efterföljas vad gäller antalet arbetspass i rad samt arbetad tid och uttag av raster under varje arbetspass. Studier vid sjuksköterskeprogrammet är på helfart, det vill säga att studenter förväntas studera 40 timmar per vecka, vilket innebär att studenten har tid för självstudier även under VFU-veckorna. Studenterna har VFU-placeringar inom Region Jönköpings län och dess 13 kommuner.

Veckoplaneringen är en struktur för hur Peer Learning kan genomföras i handledningen. Låt studenterna förbereda sig, läsa på, se, lära och pröva själva. Reflektera regelbundet under dagen med studenterna. Du som handledare ansvarar för att leda och genomföra omvårdnad tillsammans med studentparet.

Studenterna arbetar tillsammans när de utför omvårdnad men de bedöms individuellt under VFU. Arbetet som studenterna blir tilldelade fördelas alltid inom studentparet, en genomför och en observerar. Nästa arbetsuppgift som studenterna gör byter de roller. Studenterna utgår ifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Hänsyn tas givetvis till patienternas vårdbehov och komplexitet.

Handledaren har ansvaret för den omvårdnad som ges till patienter, vilket innebär att alla åtgärder som student gör, samt läkemedel som student ger, ska godkännas av handledaren.

Behörighet till olika datasystem

Eftersom det är olika huvudmän som ansvarar för studenternas VFU (Region Jönköpings Län och dess 13 kommuner) är förutsättningarna lite olika vad gäller möjlighet att dokumentera i och läsa journal. Målet är att alla studenter ska ha ett inlogg till de datasystem som används.

Veckoplanering under VFU

Veckoplanering upprättas efter vad studenterna förväntas kunna göra vecka för vecka. Studenten deltar i omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men de fokuserar på ett mindre antal patienter i början av sin VFU-period och ökar i takt med att deras VFU-period fortgår. Fokus för innehållet under VFU-finns under rubriken "Utformning av VFU".

Studenterna genomför *Aktiviteter under VFU* framtagna för kursens lärandemål och är anpassade för studentens förväntade kunskapsnivå, i det här fallet termin 2. Aktiviteterna finns specificerade i detta dokument. Samma aktiviteter gäller för alla för studenter, oavsett om de har placering inom Region Jönköpings Län eller någon av de 13 kommunerna.

Utformning av VFU

Studenten fokuserar och deltar i den dagliga omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men de fokuserar på två patienter under VFU-perioden. Studenten ska inta ett helhetsperspektiv i relation till de personer som studenten möter i den dagliga omvårdnaden. Detta kan till exempel innefatta mer specifika bedömningar såväl som utförandets koppling mot den professionella rollen. Omvårdnad och omvårdnadsåtgärder genomförs utifrån inläst teoretisk kunskap i innevarande samt tidigare kurser.

- Basala hygienrutiner såsom arbetsklädsel, handhygien, handskar, skyddskläder.
- Säkerställande av identitet, bemötande och kommunikation gentemot patienten och medarbetare på avdelningen/verksamheten.
- Omvandla lagtext till praktiskt arbete.
- Utveckla klinisk blick utifrån omvårdnadsprocessen i den dagliga omvårdnaden.

- Basal omvårdnad. De teman som bearbetas i kursen är *Hud, Nutrition, Andning, Cirkulation, Elimination, Sömn/vila, Aktivitet och rörelse och Smärta*.
- Kommuniera med patient och anhöriga samt bistå vid överrapportering till annan vårdpersonal med hjälp av kommunikationsverktyget SBAR (*Situation, Bakgrund, Aktuellt och Rekommendation*).
- Under handledning genomföra bedömningar utifrån standardiserade metoder och verktyg såsom: *(L)-ABCDE, Vitala parametrar (NEWS), SBAR, Vårdprevention Senior Alert*, och dokumentationsverktyget *VIPS*.
- Under handledning dokumentera omvårdnadsbehov, bedömningar samt utförda omvårdnadsåtgärder i patientens journal enligt gällande författningar.
- Träna på att i varje moment tänka på det etiska förhållningssättet.
- Reflektera över genomförda moment i studentparet och med handledande sjuksköterska.

Obligatoriska moment i kursen

Under kursen utför studenten ett antal obligatoriska moment. Dessa är att upprätta lärandeplan inför VFU, utföra aktiviteter samt aktivt delta i reflektion och examinerande slutseminarium.

Lärandeplan inför VFU

Studenten har med sig en lärandeplan inför VFU till handledaren på VFU-platsen. Handledaren ska ta del av lärandeplanen för att få kunskap om studentens tidigare erfarenheter, mål, förväntningar och lärandestrategier.

Även upprättande av reflektionsdagblad rekommenderas för att följa utveckling men är inte obligatoriskt. Reflektionsdagbok eller dagbok omfattar studentens individuella reflektioner relaterat till VFU.

Aktiviteter under VFU

Alla de aktiviteter som är framtagna för kursen är obligatoriska att genomföra under den angivna VFU perioden och finns specificerade i detta dokument. Om någon aktivitet inte kan utföras så ska handledaren istället leda studenten/paret i en reflektion kring den aktuella aktiviteten.

Examinerande slutseminarium

Sista veckan under VFU-period sker ett examinerande slutseminarium. För att studenten ska ges möjlighet att delta i examinerande slutseminarium krävs att handledaren har bedömt studentens kunskapsnivå under VFU-perioden som tillfredsställande (se bedömningsunderlag). Examinerande slutseminarium sker i lärosätets regi och bedöms av klinisk adjunkt som även sammankallar till examinerande slutseminarium.

Examinerande slutseminarium är ett obligatoriskt tillfälle och utgör en del av VFU. Som underlag till uppgiften använder studenterna sin erfarenhet från VFU perioden samt den reflektion som kontinuerligt skett tillsammans med parstudent och handledare. Studenten gör, tillsammans med sin parstudent, en beskrivning av vårdsökande person och hens situationen för att kunna synliggöra

- a. bedömning av vårdsökande persons behov av stöd i den basala omvårdnaden
- b. hur personcentrering kan uppnås genom att förstå och ta hänsyn till individen önskemål i den basala omvårdnaden
- c. miljöns såväl som värderingars och allmänna attityders roll i relation till etik

Instruktion

Det examinerande slutseminariet innebär att studenten individuellt gör en presentation av en situation hämtad från VFU. Studentparet kan utgå från innehållet i aktivitet 1, 2 och/eller 3.

- Varje studentpar ska göra en ca 10–15 min lång presentation som en ”överlämning/överrapportering” till annan kollega/kollegor på avdelning eller till annan enhet, dvs skapa en fiktiv situation för överlämning eller rapportering som är en så autentisk och verklig situation som det är möjligt.

- Presentation ska innehålla en överslaggning, en beskrivning av vårdsökande person och hans situation. Tänk på avidentifiering av patienten.
- Presentationen och reflektionen ska baseras på evidens från kurslitteratur och vetenskapliga artiklar.
- Seminariegruppen visar på aktivt deltagande genom att vara en fiktiv kollega och visa kunskap, ställa frågor och reflektera över innehållet som presenteras i form av "överslaggning".
- Samtliga deltagare i seminariet utgår ifrån "vad behöver jag veta i överslaggning om den vårdsökande personen, som sjuksköterska, för att visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras?".

Lärandemål som bearbetas:

- utifrån patientens perspektiv förstå och bedöma dennes behov och önskemål
- reflektera över personcentrerad omvårdnad i relation till genomförda omvårdnadshandlingar
- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman

Bedömning under VFU

Bedömning av studenten under VFU sker med hjälp av ett bedömningsunderlag (se separat dokument). Det är viktigt med kontinuerlig kommunikation och feedback mellan handledare och student för att handledaren ska kunna bedöma tillfredsställande och att studenten därmed ges möjlighet att gå upp i examinerande slutseminarium. Handledaren genomför en första bedömning av studentens förmågor inför examinerande slutseminarium medan klinisk adjunkt genomför bedömningen i samband med examinerande slutseminarium.

Då det föreligger risk för en student att underkännas under VFU ska KA samt VFU-ansvarig underrättas för att, tillsammans med studenten, upprätta en individuell pedagogisk handlingsplan.

Handledares bedömning

Vid den verksamhetsförlagda utbildningen i kursen HPRK19 bedöms studentens inför examinerande slutseminarium utifrån nedan beskrivna punkter. Först efter att handledaren bedömt tillfredsställande kan studenten genomföra examinerande slutseminarium (se PM).

I den basala omvårdnaden tränar studenten på omvårdnadsprocessen genom att under handledning samla in data och därmed identifiera *omvårdnadsbehov* utifrån de temaområden som ingår i kursen. I den basala omvårdnaden tränar också studenten att under handledning genomföra *omvårdnadsåtgärder*. Teman som bearbetas i kursen är Hud, Nutrition, Andning, Cirkulation, Elimination, Sömn/vila, Aktivitet och rörelse.

Studenten ska i den dagliga vården även visa

- kunskap om och förmåga att använda basala hygienrutiner.
- kunskap om och förmåga att i mötet med patient/boende bemöta och kommunicera.
- kunskap om och förmåga att möta medarbetare på avdelningen/verksamheten.
- kunskap om identitetskontroll vid utförande av åtgärder och behandlingar.
- kunskap om sekretessens betydelse i vården enligt gällande författningar.
- kunskap för att kunna utveckla sin kliniska blick utifrån omvårdnadsprocessen i den dagliga omvårdnaden.
- kunskap om och förmåga att beskriva värdet av egenvård.

Bedömning examinerande slutseminarium

Vid bedömning underkänd eller om studenten är frånvarande erbjuds nytt tillfälle efter kursens slut. Innan examinerande slutseminarium är genomfört och godkänts godkänns ej det examinerande momentet VFU.

Godkänd

Presentationen och interaktion under examinerande slutseminarium visar på kunskap hos studenten genom att studenten beskriver förmåga att:

- utifrån patientens perspektiv förstå och bedöma dennes behov och önskemål

- reflektera över personcentrerad omvårdnad i relation till att genomföra omvårdnadshandlingar
- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras
- bidra aktivt till gruppens diskussion under seminariet

Underkänd

Inte genomfört presentation i examinerande slutseminarium som visar på kunskap hos studenten. Studenten har, under presentationen och seminariet, inte visat på förmåga att kunna;

- utifrån patientens perspektiv förstå och bedöma dennes behov och önskemål
- reflektera över personcentrerad omvårdnad i relation till att genomföra omvårdnadshandlingar
- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras
- bidra aktivt till gruppens diskussion under examinerande slutseminarium (varit inaktiv).

Aktiviteter under VFU

Aktivitetserna är på olika sätt kopplade mot sjuksköterskans kärnkompetenser. Du som student är ansvarig för att aktiviteterna görs under din VFU. Det är obligatoriskt att genomföra samtliga aktiviteter under VFU-perioden, du och din parstudent väljer själv i vilken ordning ni gör dem.

För att erhålla kvalité och säkerheten i omvårdnaden är de sex kärnkompetenserna (QSEN); personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling, säker vård och informatik viktiga för sjuksköterskan. I kursen fokuserar studenten främst på kärnkompetenserna; personcentrerad vård och informatik.

Aktivitet 1 – Etiska dilemman

Identifiera, analysera och reflektera tillsammans i studentparet samt tillsammans med er handledare om de etiska dilemman ni sett eller dilemman som kan uppstå i en specifik vårdsituation. Reflektera utifrån egna såväl som utifrån omgivningens attityder och värderingar i förhållande till etiska teoretiska resonemang.

Lärandemål som bearbetas:

- identifiera och analysera etiska dilemman
- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman

Aktivitet 2 – Tillämpa standardiserade metoder

Standardiserade bedömningsmetoder används som ett stöd när enskilda personers situation, funktion eller behov ska bedömas av professionella inom hälso- och sjukvården. Med hjälp av standardiserade bedömningsmetoder insamlas relevant och tillförlitlig information som underlag för bedömningar. Standardiserade metoder kompletterar annan information och stödjer säkerhet och kvalitet i omvårdnad.

Utgå från en situation där du och din parstudent använder en standardiserad metod. Standardiserade metoder och verktyg som kan användas är: *(L)-ABCDE*, *Kontroll av vitala parametrar (NEWS)*, *SBAR (Situation, Bakgrund, Aktuellt och Rekommendation)*, *Vårdpreventionsregister* som *Senior Alert*, *dokumentation* i befintliga system med de dokumentationsmodeller som används tex VIPS eller ICF.

Reflektera med parstudent och handledare över hur standardisering och pålitlighet bidrar till säkerhet samt den egna rollens betydelse för att förhindra misstag.

Lärandemål som bearbetas:

- tillämpa standardiserade metoder som stödjer säkerhet och kvalitet i omvårdnad
- reflektera över hur standardisering och pålitlighet bidrar till säkerhet samt den egna rollens betydelse för att förhindra misstag
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Aktivitet 3 – Omvårdnadsprocessen. Datainsamling och bedömning

Var med på morgonen hos en patient som har behov av hjälp vid uppstigandet ur sängen samt efterföljande moment så som tvättning och påklädning. Till en början kan du och din parstudent observera vårdpersonalens arbete. Hur gör de? Hur kommunicerar de med patienten och varandra? Fundera på hur ni ska gå tillväga när ni hjälper patienten? Allt eftersom Ni blir tryggare ska Ni succesivt ta mer ansvar för omvårdnaden med patienten utifrån omvårdnadsprocessen.

Aktivitet 3 ska göras vid flera tillfällen där samtliga sökord inom ramen för kursen ska bearbetas under VFU-tiden. Sökord: Kommunikation, Andning, Cirkulation, Nutrition, Elimination, Hud, Aktivitet och Sömn/vila.

Tema	Kan innefatta
<i>Hud</i>	personens hygien – såsom avtvättning i säng, duschning, assistera vid toalettbesök. Munvård.
<i>Nutrition</i>	nutritionsstatus, dela ut mat och assistera vid måltiderna, registrering av vätska och näringsintag.
<i>Andning</i>	lägesändring för att optimera andningen, öppna fönster. Samt räkna och registrera andningsfrekvens.
<i>Cirkulation</i>	vätskerestriktion och lindade ben. Samt mäta puls och blodtryck både palpatoriskt och auskultatoriskt.
<i>Elimination</i>	hjälp vid toalettbesök eller då patienten behöver hjälp i sängen.
<i>Sömn/vila</i>	fråga hur patienten upplever sin sömn, är patienten trött, hur ser patientens sovmiljö ut?
<i>Aktivitet och rörelse</i>	hjälpa patient till mobilisering och rehabilitering under vårdtiden.

Läs på om det sökord ni väljer och gör en bedömning tillsammans med patienten. Identifiera individuella problem, behov, risker och resurser hos patienten.

När datainsamling och bedömning är färdig analyseras och reflekteras detta tillsammans med din parstudent. Redogör för det ni observerat och bedömt tillsammans med er handledande sjuksköterska. Planera tillsammans med handledaren patientens omvårdnad utifrån insamlade data och bedömning som gjorts i samråd med patienten. Finns en upprättad omvårdnadsplan kring problemet i aktuellt journalsystem, uppdatera då status kring problemet om det är förändrat. Om det inte finns – skapa en ny omvårdnadsplan. Dokumentera omvårdnad enligt rådande lagar och författningar. Följ upp resultatet av utförda åtgärder tillsammans med patienten. Upprepa aktiviteten så att alla sökord bearbetats.

Lärandemål som bearbetas:

- tillämpa omvårdnadsprocessen ur ett samskapande omvårdnadsperspektiv och upprätta omvårdnadsplan utifrån människans grundläggande behov
- utifrån patientens perspektiv förstå och bedöma dennes behov och önskemål
- använda redskap för teknik och informationshantering för att finna stöd för säkra omvårdnadsprocesser samt dokumentera omvårdnad enligt rådande lagar och författningar
- genomföra omvårdnadshandlingar samt medicintekniska moment
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras
- reflektera över personcentrerad omvårdnad i relation till genomförda omvårdnadshandlingar